

EVALUERINGSRAPPORT FOR **JOBPATRULJEN 2015**

JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!

1.0 INDLEDNING

Jobpatruljens sommerkampagne er nu nået til vejs ende for i år, og det er tid til at gøre status. Denne rapport har til formål at udgøre et øjebliksbillede af forholdene for unge på det danske arbejdsmarked. Rapporten er baseret på interviews med 2.961 fritidsjobbere fra hele Danmark.

Dette års rapport tegner et generelt billede af, at forholdene for unge på arbejdsmarkedet stadig ikke er så gode, som de kunne være. Kun 34,1% af alle fritidsjobbere vi har snakket med, havde ansættelsesforhold hvor alle love og regler blev overholdt. Det er altså næsten kun 3 ud af 10, som ikke har problemer i sit ansættelsesforhold. Det er alt for få!

Dog har vi alligevel set en positiv udvikling på visse parametre. Bl.a. løfter og skubber væsentligt færre unge for meget sammenlignet med sidste år, der er færre der mangler en ansættelseskontrakt og færre der selv skal finde en afløser ved sygdom.

1.1 MÅL FOR JOBPATRULJEN 2015

Jobpatruljen er fortsat et projekt drevet af frivillige kræfter. Alle, der har en interesse i at give de nye på arbejdsmarkedet en god oplevelse og give dem indsigt i de regler og love de er beskyttet af, er velkomne i Jobpatruljen. Derfor var årets mål for Jobpatruljen at favne bredt blandt frivillige med interesse i faglige aktiviteter og interview 3.100 fritidsjobbere.

Ligesom de sidste par år har Jobpatruljen en målsætning om at nå ud i alle afkroge af landet. Selvom fritidsjobberne primært er koncentreret omkring byerne har Jobpatruljen det fortsat som målsætning af være synlige i de mere tyndt befolkede områder.

1.2 STATUS PÅ NYE INDSATSOMRÅDER

Selvom Jobpatruljen når at snakke med rigtig mange fritidsjobbere på årets sommerkampagne, er det stadig kun et lille udsnit af de danske unge, som vi når ud til. Derfor startede vi i 2013 initiativet 'Jobpatruljen på skolebesøg'. Siden da har vi arbejdet på at få udbredt kendskabet til initiativet blandt landets grundskoler, og siden efteråret 2014 har vi haft mere end 90 bookinger af skolebesøg i hele landet. Det betyder at Jobpatruljen indtil videre har nået at snakke med omkring 2.500 elever i landet grundskoler.

På Jobpatruljens skolebesøg underviser frivillige i Jobpatruljen unge på 8.-10. klassetrin i den danske model og deres rettigheder på arbejdsmarkedet med afsæt i et spil udviklet til formålet. Spillet er designet til at sætte gang i en dialog med eleverne omkring rettighederne på arbejdsmarkedet med afsæt i såvel underviserens som elevernes egne erfaringer med fritidsjobs.

2.0 RESULTATER FRA JOBPATRULJEN

Samlet set har Jobpatruljen på årets patrulje snakket med 2.961 fritidsjobbere. Det er 92 færre end i 2014, hvor Jobpatruljen gennemførte interviews med 3.053 fritidsjobbere.

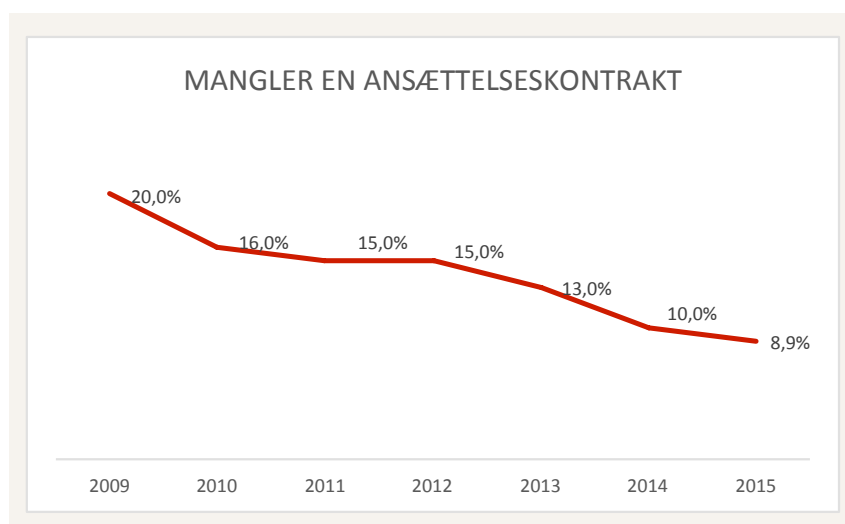
I alt har Jobpatruljen i år besøgt 9.850 virksomheder i hele Danmark.

	Interviews	Besøg i alt
Hovedstaden inkl. Nordsjælland og Bornholm	496	1.750
Sjælland inkl. Lolland og Falster	411	800
Fyn inkl. Fredericia	402	1.000
Syddjælland	282	800
Midt- og Vestjylland	314	1.000
Østjylland	567	2.500
Nordjylland	490	2.000
Total	2.961	9.850

2.1 ANSÆTTELSE

8,9 % af de adspurgte unge har ikke en ansættelseskontrakt. Dermed fortsætter en positiv udvikling for området, som vi har set de foregående år. Ifølge loven har man krav på en ansættelseskontrakt når man har en ugentlig arbejdstid på mere end 8 timer, og har været ansat i mere end en måned.

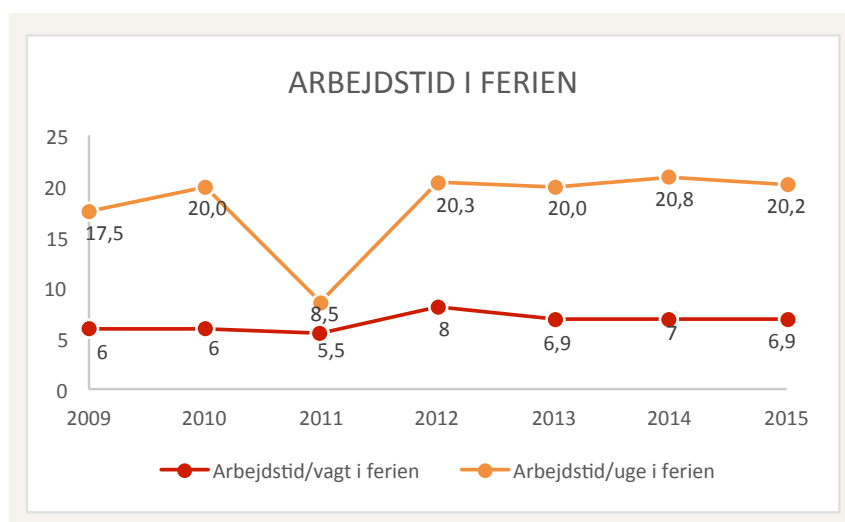
Figur 1: Udviklingen i antallet af unge, som mangler en ansættelseskontrakt.

2.2 ARBEJ DSTID

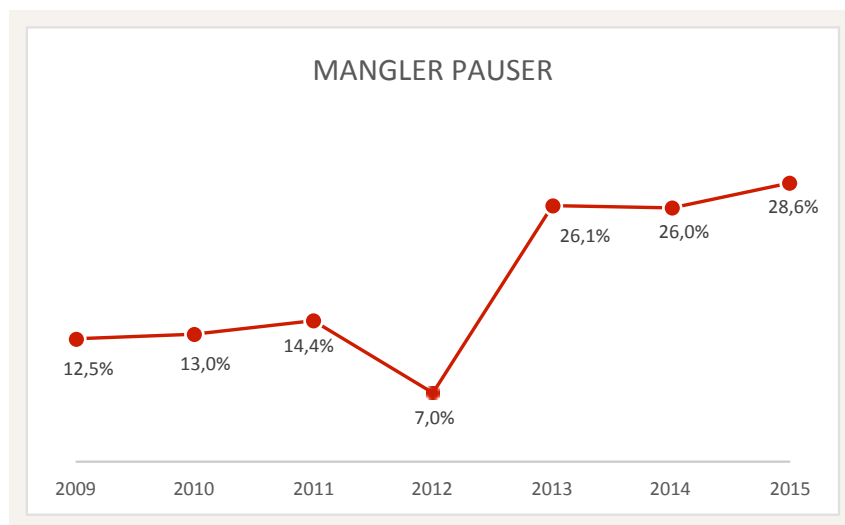
I gennemsnit arbejder unge 6,9 timer pr. vagt og 20,2 timer om ugen i ferien. Det er et lille fald set i forhold til sidste års gennemsnit. Desværre oplever vi fortsat tilfælde, hvor de unge arbejder helt op mod 16 timer pr. vagt. Dermed arbejder nogle unge altså op imod dobbelt så mange timer pr. vagt, som loven tilskriver.

Figur 2: Udviklingen i unges arbejdstider.

Samtidig ser vi også en stigning i antallet af unge, som giver udtryk for, at de ikke får den pause de har krav på. Hele 28,6% af de unge giver udtryk for at de efter 4,5 timers arbejde har mindre end 30 minutters pause eller i nogle tilfælde slet ingen. Det på trods af, at de unge har krav på at holde 30 minutters pause, hvis arbejdsdagen overstiger 4,5 timer.

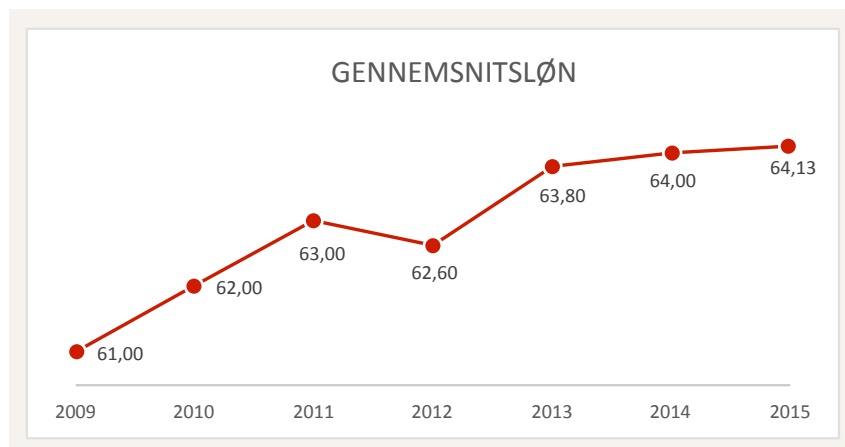
Figur 3: Udviklingen i unges adgang til pauser. Bemærk, at spørgsmålet fra år 2013 er formuleret anderledes end tidligere. Der spørges nu til den reelle mængde pauser, ikke om man føler man har holdt pause nok. Dette har resulteret i store udsving i kurven.

2.3 LØN

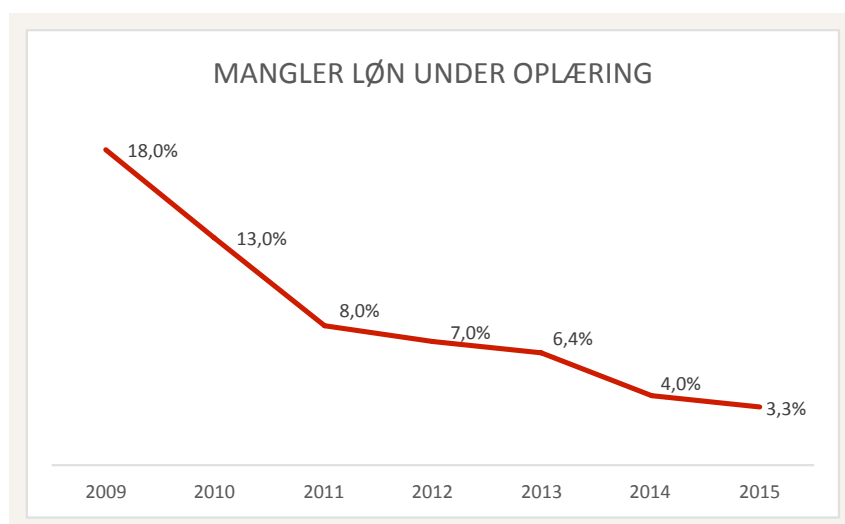
Årets sommerkampagne bekræfter en tendens til, at der er en mindre stigning i gennemsnitslønnen. Således får fritidsjobbere anno 2015 i gennemsnit 64,13 kr. i timen i deres fritidsjob.

Figur 4: Udviklingen i unges timeløn.

De fleste unge har været ansat på prøve eller under oplæring. Af dem mangler 3,3 % af få løn i oplæringsperioden. Dermed fortsætter en positiv udvikling over de senere år, hvor vi har set et støt stigende fald i antallet af unge, som mangler løn under oplæring.

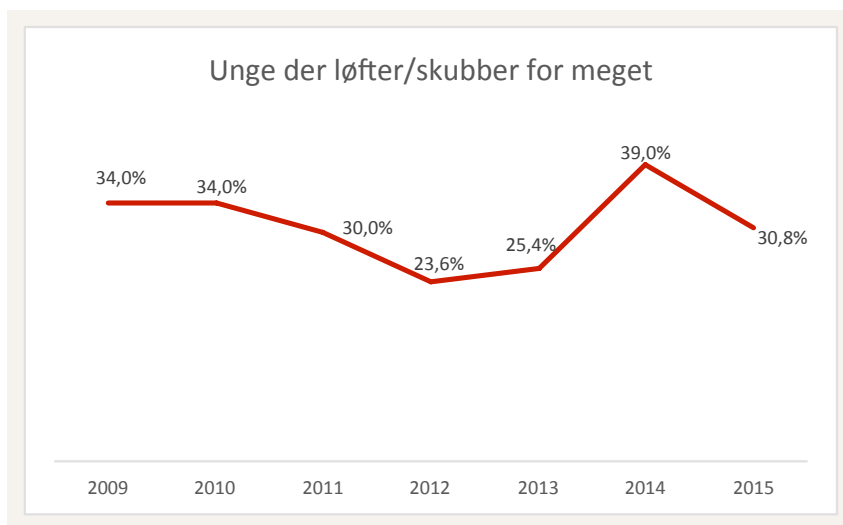
Figur 5: Udviklingen i antallet af unge der bliver mangler løn under oplæring.

2.4 ARBEJDSMILJØ

I år har vi set et stort fald i antallet af unge, som løfter eller skubber for meget. Der er fra år 2014 til 2015 sket et fald på 8,2 procentpoint i antallet af unge, som løfter mere end de tilladte 12 kg eller skubber mere end 250 kg.

Figur 6: Udviklingen i antallet af unge der løfter eller skubber for meget.

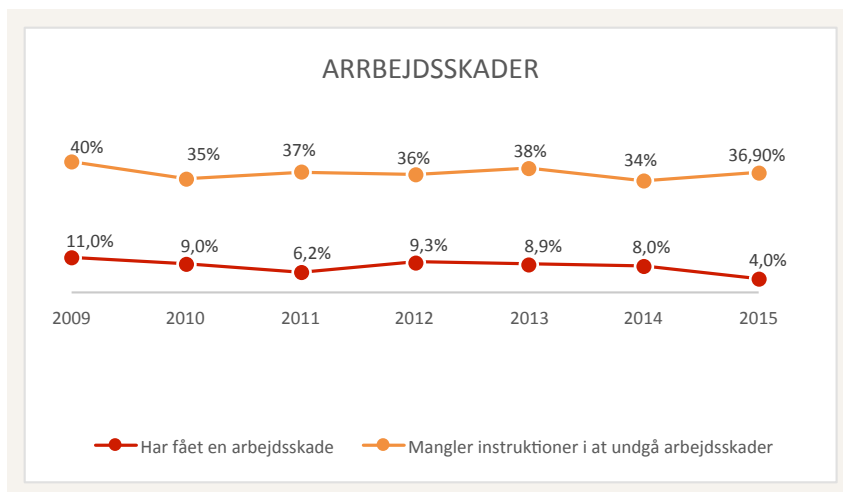

2.5 ARBEJDSKADER

Vi har i 2015 set en mindre stigning i antallet af unge, som mangler instruktioner i hvordan de kan undgå arbejdsskader, på trods af at arbejdsgivere har pligt til at oplyse om dette.

Til gengæld har vi samtidig set et fald på 4 procentpoint i antallet af unge, som har fået en arbejdsskade. Tallet er dermed det laveste, som Jobpatruljen nogensinde har registreret.

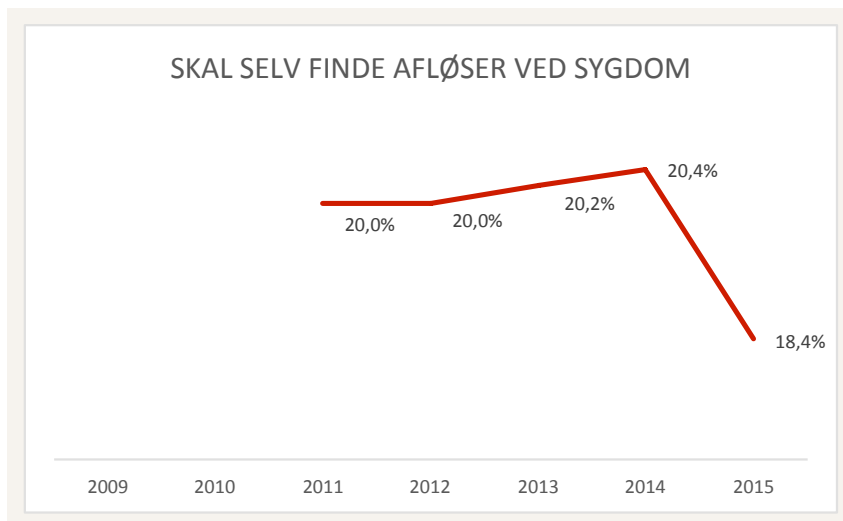
Figur 7: Udviklingen i antallet af arbejdsskader blandt unge.

2.6 SYGDOM

I år har vi for første gang set et fald i antallet af unge, der selv skal finde en afløser ved sygdom. Således er det nu kun 18,4 procent af de unge, som selv skal finde en afløser når de er syge. Det er desværre stadig alt for mange. Det er nemlig ikke i orden, at unge selv skal ringe til deres kollegaer for at få byttet en vagt når de er syge. Derudover fraser man sig teknisk set også muligheden for at få løn under sygdom, da man selv har byttet vagten.

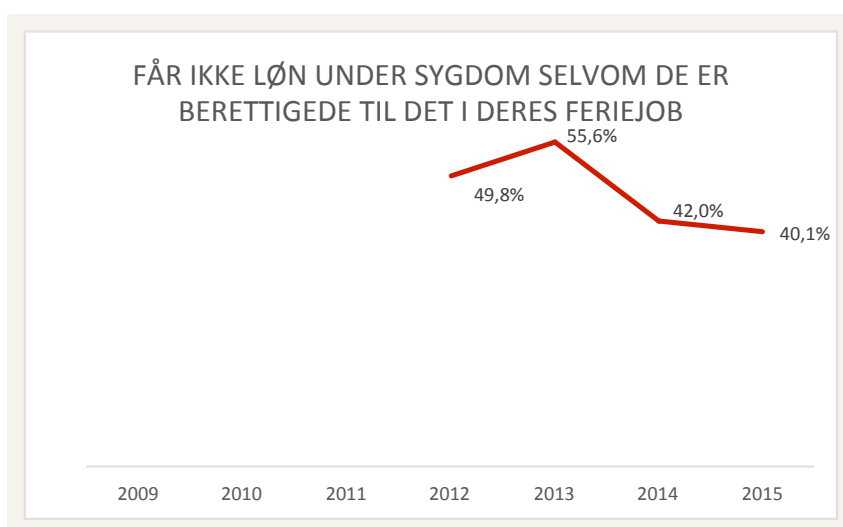
Figur 8: Udviklingen i antallet af unge som selv skal finde afløser ved sygdom.

I år har vi derudover også set et fald i antallet af unge, som ikke får løn under sygdom på trods af at de er berettigede til det.

Det ikke alle unge, der har ret til løn under sygdom. Man kan opnå retten til løn under sygdom, hvis man lever op til nogle særlige bestemmelser i Funktionærloven eller hvis det er skrevet i ansættelseskontrakten. Den vigtigste regel man skal leve op til for at have ret til løn under sygdom, er at man skal have arbejdet mere end 74 timer over de seneste 8 uger.

Figur 9: Udviklingen i antallet af unge der ikke får løn under sygdom, selvom de er berettigede til det.

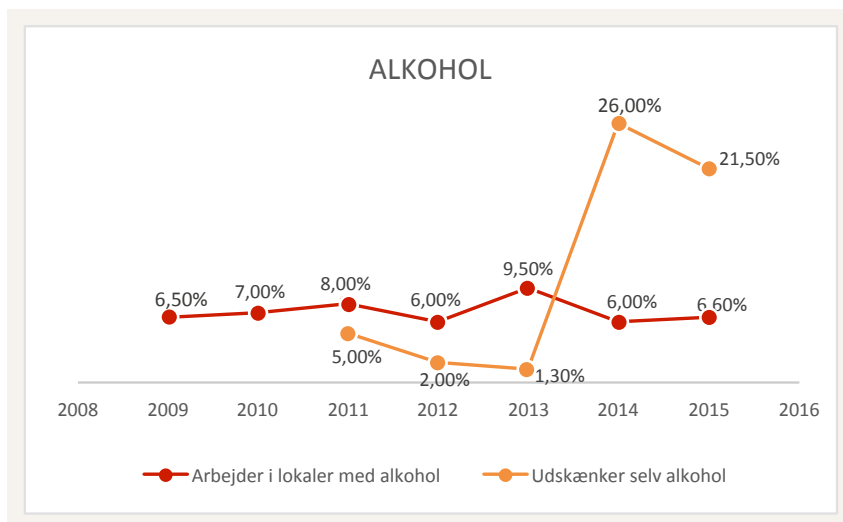

2.7 ALKOHOL

Det er ulovligt for unge under 18 at udskænke, samt arbejde, i lokaler med alkohol. Vi har i år set en mindre stigning i antallet af unge, som fortæller, at de arbejder i lokaler med alkohol. 6,6 % giver altså udtryk for, at arbejde i lokaler med alkohol. Tallet er baseret på det samlede antal fritidsjobbere, som Jobpatruljen har interviewet. Således er der her også indbefattet medarbejdere uden for fx restaurationsbranchen, hvor alkohol primært udskænkes.

De branchespecifikke tal vil blive uddybet i afsnit 3.

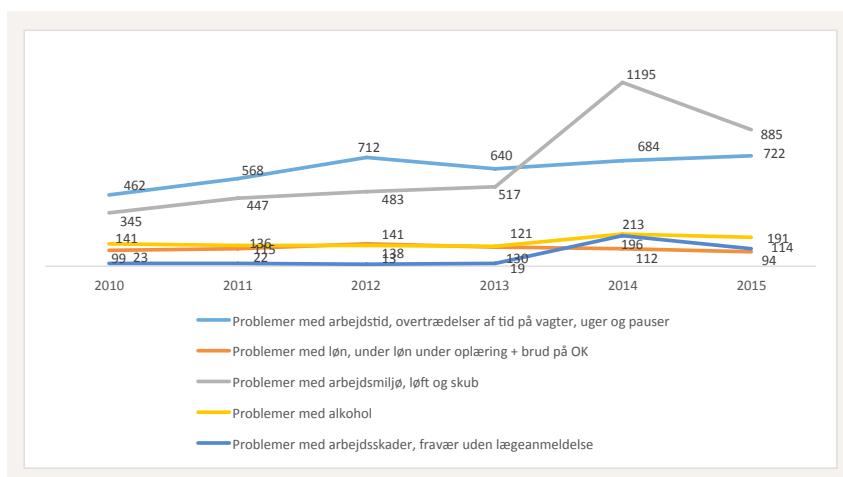
Figur 10: Udviklingen i antallet af unge, der arbejder med eller omkring alkohol. Bemærk, at vi i 2014 og 2015 har ændret hvorledes vi beregner andelen af unge, som selv udskænker alkohol. Nu udregnes tallene på baggrund af, hvor stor en andel af dem, der arbejder i lokaler der udskænker alkohol, der samtidig har svaret ja til at de selv udskænker alkohol.

2.8 PROBLEMER OG OPFØLGNING

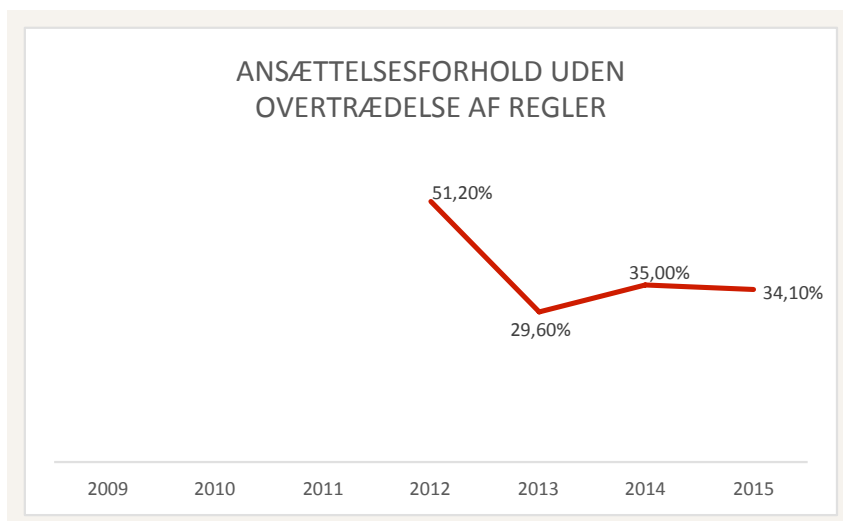
Figur 11 viser, hvor udviklingen i antallet af overtrædelser inden for forskellige emner siden 2010. I forbindelse med læsningen af figuren bør det bemærkes, at disse opgørelser først er begyndt i 2010, men at de har været opgjort på en række forskellige måder, hvorfor der er store udsving i kurven.

Figur 11: Udviklingen i antallet af overtrædelser fordelt på emner.

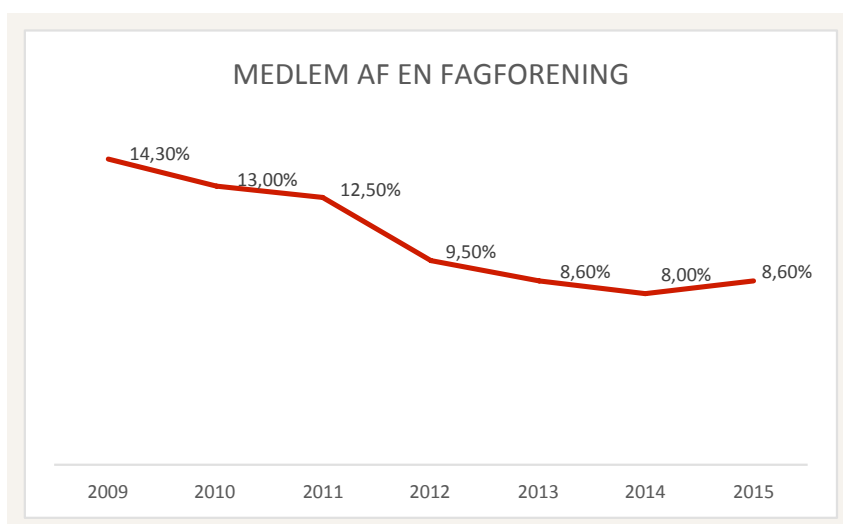

Ved hele 65,9 % af årets besøg, hvor vi talte med en fritidsjobber, blev det vurderet at der var en eller flere problemer i ansættelsesforholdet. Ergo er det altså kun 34,1% af de unge vi har talt med i år, som har en ansættelses uden overtrædelser af en eller flere regler. Det er desværre en negativ udvikling set i forhold til 2014, hvor 35% ikke havde problemer i deres ansættelsesforhold.

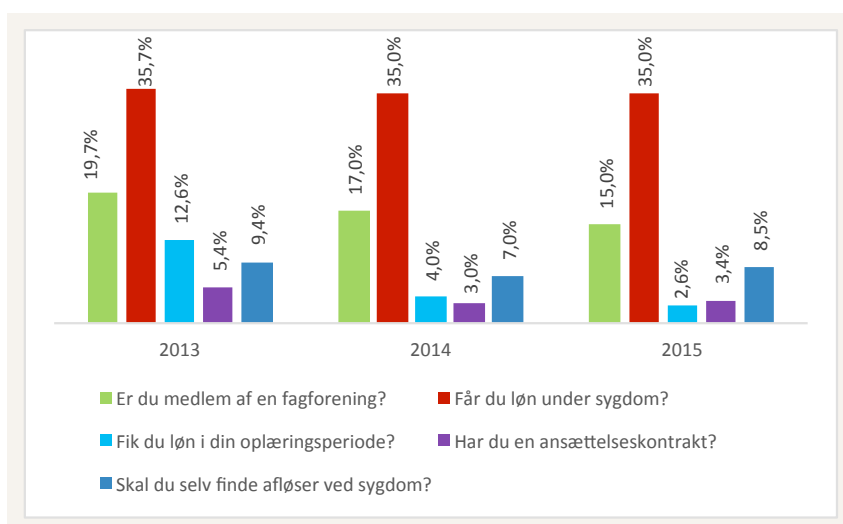
Figur 12: Udviklingen i antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelse af regler.

Figur 13: Medlemsudviklingen blandt unge i en fagforening.

Figur 14: Udviklingen i antallet af unge, som svarer "ved ikke" til spørgsmål omhandlende deres rettigheder på arbejdsmarkedet.

3.0 BRANCHESAMMENLIGNINGER

Langt de fleste fritidsjobbere er ansat inden for de samme brancher. Derfor måler Jobpatruljen på udviklingen inden for de specifikke brancher, for at give mere nuanceret billede af forholdene for fritidsjobberne.

Vi har valgt at se på udviklingen inden for brancherne:

- Supermarkeder og købmænd
- Caféer og restauranter
- Bagerier og konditorer
- Sommerland

I disse brancher er langt de fleste af de fritidsjobbere, som Jobpatruljen snakker med, ansat. Særligt supermarkeder og købmænd udgør en stor andel. Her arbejder næsten 50 % af de unge, som Jobpatruljen har interviewet i 2015.

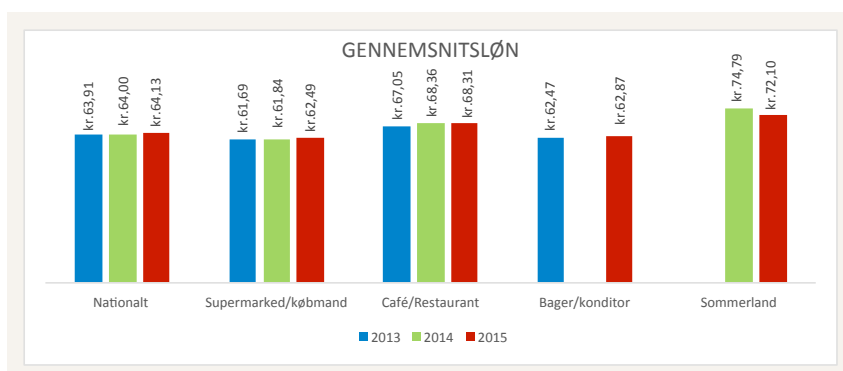
Vi har fravalgt at beregne data inden for brancher som fx lager, bank eller kontor, da vi har vurderet at mængden af datamateriale såvel som diversiteten inden for brancherne har været for store til at give et retvisende billede af forholdene for de unge.

Dette afsnit tager afsæt i mange af de samme parametre, som vi har præsenteret på et nationalt plan i afsnit 2. Det nationale resultat vil i dette afsnit fremgå sammen med branchesammenligninger for at skabe et overblik for læseren.

3.1 LØN

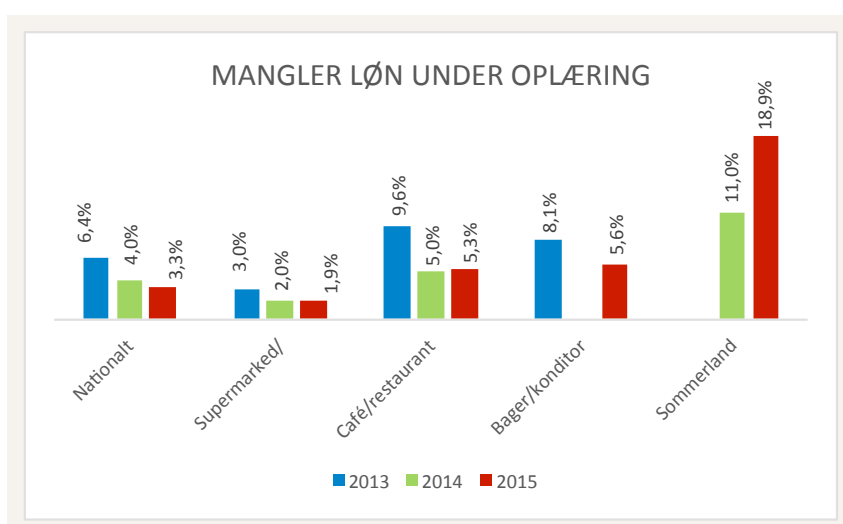
De seneste tre år hvor Jobpatruljen har registreret gennemsnitslønnen i de specifikke brancher, har lønniveauet for de unge været meget stabilt. Inden for butiksbranchen er lønnen steget mest, mens det største lønfald er registreret i sommerlandene, hvor lønnen er faldet med kr. 2,69 fra 2014 til 2015. På trods af dette fald i lønnen, er sommerlandene stadig den branche, hvor Jobpatruljen har registreret den højeste gennemsnitsløn.

Figur 15: Udviklingen i gennemsnitslønnen for unge fordelt på brancher.

Figur 16 viser andelen af unge, som mangler løn under oplæring fordelt på brancher. Der har i løbet af de seneste år været flere sager i medierne med fokus på netop dette. Det kan være sager som disse, der gør, at vi kan se et fald på 0,7 procentpoint i antallet af unge som mangler løn under oplæring. Dog er der sket en stor stigning i sommerlandene, hvor Jobpatruljen har registreret en stigning på 7,9 procentpoint i antallet af unge, som mangler løn under oplæring.

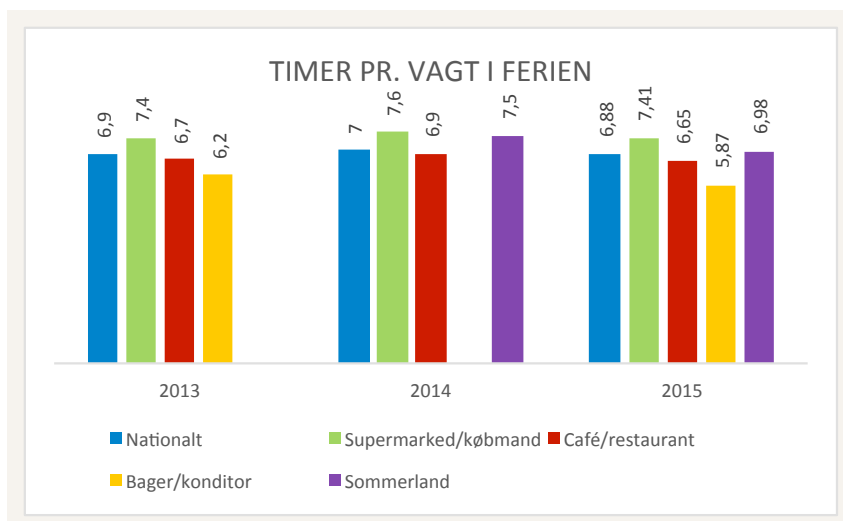
Figur 16: Udviklingen i antallet af unge, som mangler løn under oplæring fordelt på brancher

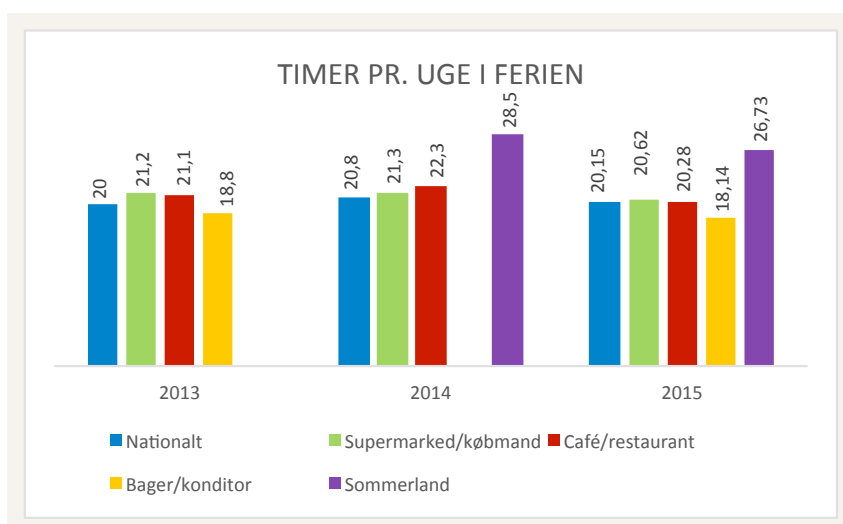
3.2 ARBEJDS- OG HVILETID

I arbejdsmiljøloven er der vedtaget bestemmelser for, hvor meget unge under 18 år må arbejde, samt hvor meget pause de har ret til. De følgende figurer giver et indblik i de unges arbejdstid i ferien.

Figur 17: Gennemsnittet af unges arbejdstid pr. vagt i ferieperioder fordelt på brancher.

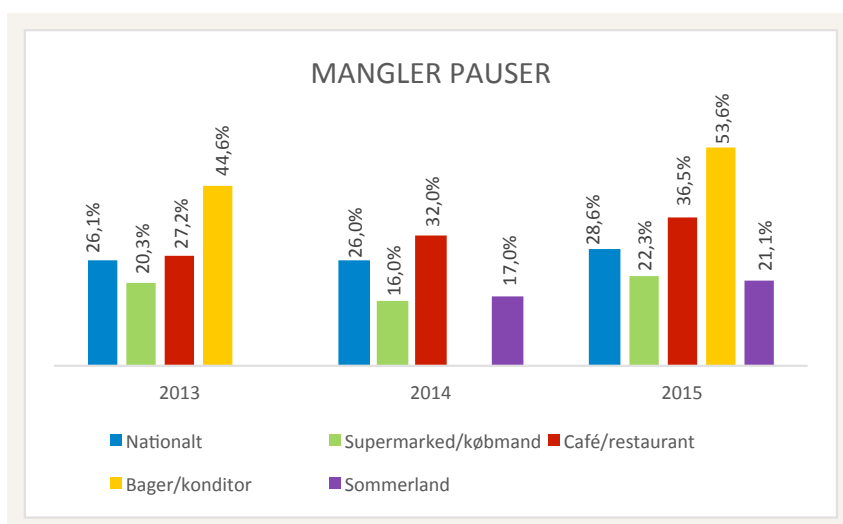
Figur 18: Gennemsnittet af unges arbejdstid pr. uge i ferieperioder fordelt pr. vagt fordelt på brancher.

I figur 19 kan man se andelen af unge, som mangler pauser fordelt på brancher. Når man er under 18 år, har man ret til 30 minutters pause efter 4,5 times arbejde. De unge er i undersøgelsen blevet spurgt ind til, om de har fået denne pause ved mere end 4,5 timers arbejde.

Af figuren fremgår det, at der fra 2014 til 2015 er sket en stigning inden for alle brancher i antallet af unge, som ikke får den pause, som de er berettigede til.

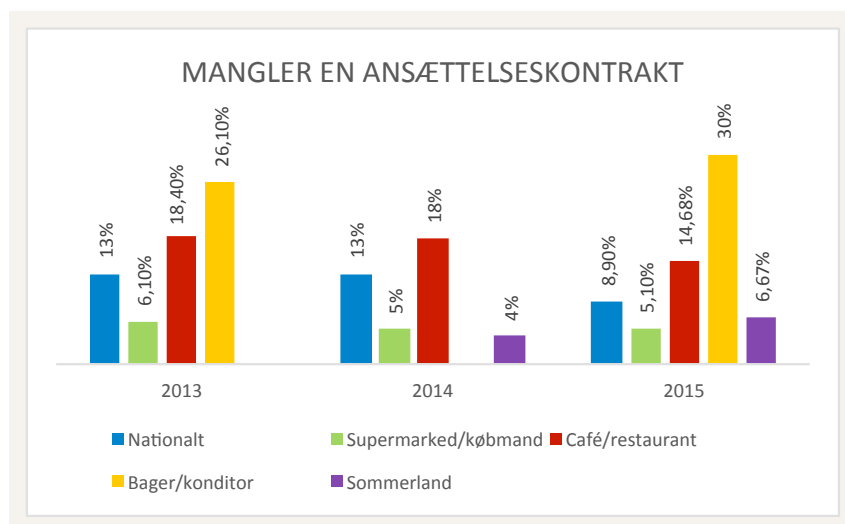
Figur 19: Andelen af unge som mangler pauser fordelt på brancher.

3.3 ANSÆTTELSESKONTRAKT

Af figur 20 fremgår det, at der er store forskelle mellem brancherne på, hvor gode man er til at lave en kontrakt med fritidsjobberne. Inden for butiksbranchen mangler kun 5,1 % en ansættelseskontrakt, mens hele 30 % af de adspurgte fritidsjobbere som arbejdede hos en bager eller konditor manglede en kontrakt.

Når man er ansat i et fritids- eller feriejob har man først krav på en kontrakt, når man har været ansat i mere end 1 måned og har en ugentlig arbejdstid på mere end 8 timer. Det er altså ikke alle unge, der ifølge loven har krav på en kontrakt. Alligevel anbefaler vi i Jobpatruljen altid at man får en alligevel – så kan der nemlig ikke stilles tvivl om de aftaler der er indgået omkring ansættelsesforholdet. På Jobpatruljens hjemmeside, www.jobpatruljen.dk, kan man downloade en skabelon til en standard kontrakt.

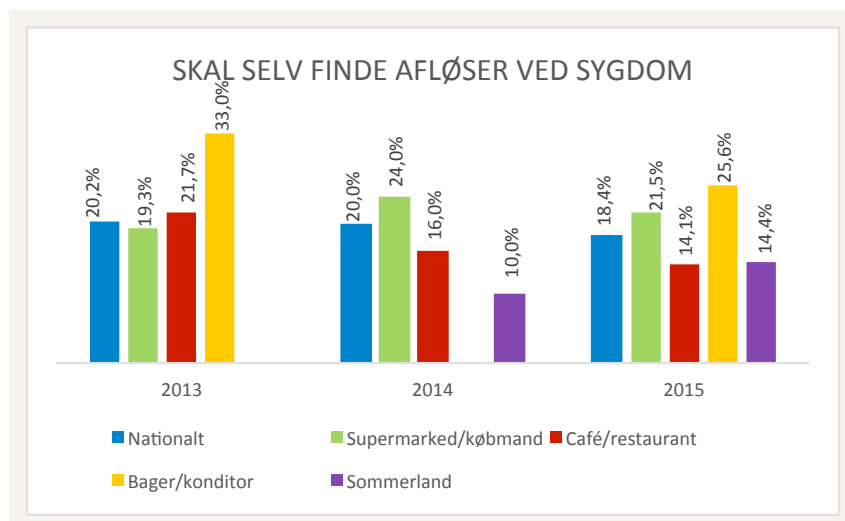

Figur 20: Udviklingen i andelen af unge der mangler en ansættelseskontrakt fordelt på brancher.

3.4 SYGDOM

Rigtig mange unge har problemer på jobbet, når snakken falder på sygdom. De kommende figurer illustrerer forholdene for unge omkring sygdom.

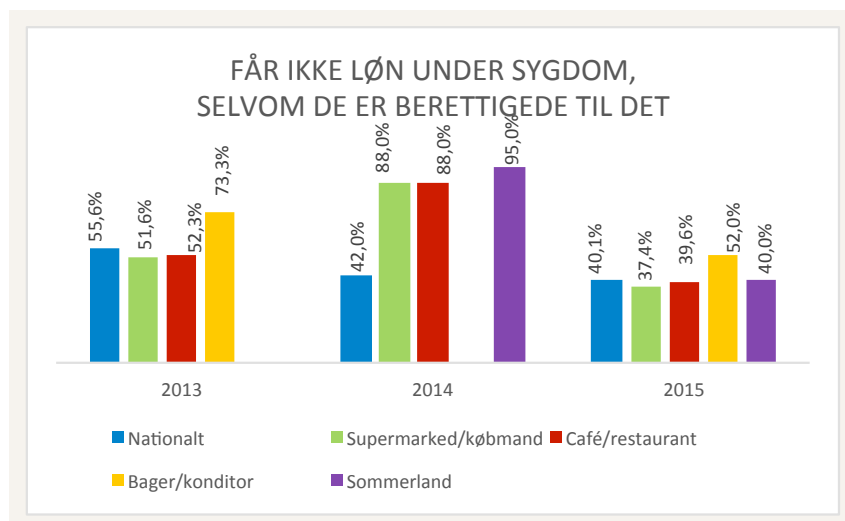
Andelen er unge, der selv skal finde afløser ved sygdom, er generelt set faldet siden 2013. I sommerlandene er der dog 4,4 procentpoint flere, som selv skal finde afløser ved sygdom i 2015 end der var i 2014.

Figur 21: Udviklingen i antallet af unge, der selv skal finde en afløser ved sygdom fordelt på brancher.

I 2015 har vi set et stort fald i andelen af unge, som bliver snydt for løn under sygdom. Det er dog fortsat 40,1 % der i gennemsnit ikke får løn under sygdom, selvom de er berettigede til det.

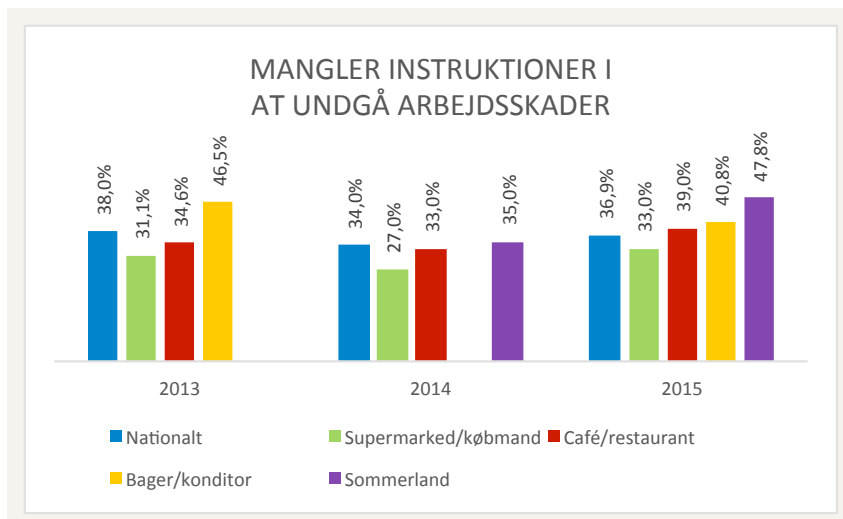
Figur 22: Udviklingen i antallet af unge, der ikke får løn under sygdom selv om de er berettigede til det fordelt på brancher.

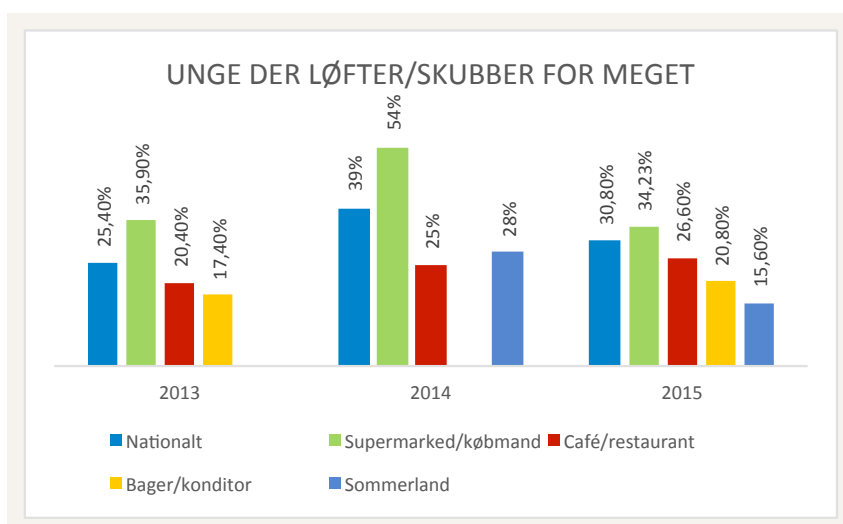
3.5 ARBEJDSKADER

De følgende figurer giver et overblik over forholdene for de unge på arbejdsmarkedet, når det kommer til arbejdsskader.

Figur 23: Udviklingen i antallet af unge, der mangler instruktioner i at undgå arbejdsskader fordelt på brancher.

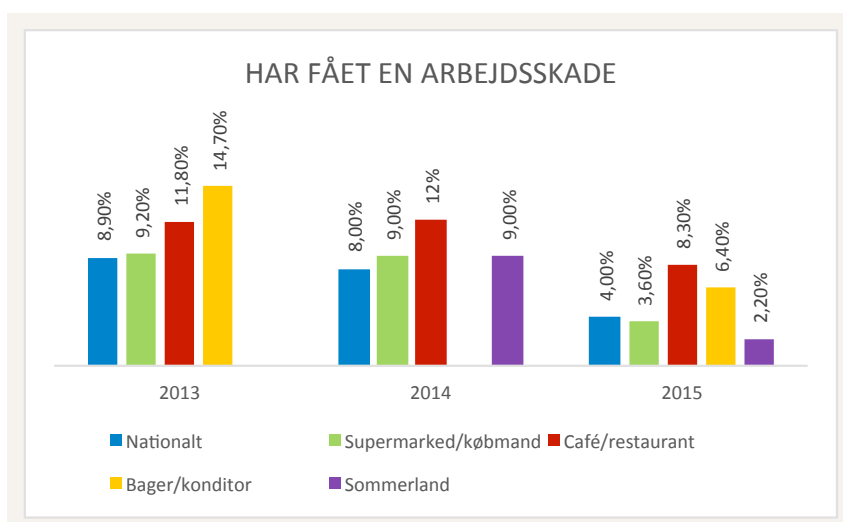

Figur 24: Udviklingen i antallet af unge, der løfter eller skubber for meget, fordelt på brancher.

Vi har i 2015 set et fald i antallet af unge, som løfter og skubber for meget, ligesom vi har set et fald i antallet af unge, som har fået en arbejdsskade. Dette kunne tages som et udtryk for, at der er flere unge, som bliver instrueret af deres arbejdsgiver i, hvordan de undgår arbejdsskader. Det er desværre ikke tilfældet. I stedet har vi fra 2014 til 2015 set en stigning inden for antallet af unge i supermarkeder samt på restauranter og caféer, som mangler instruktioner i at undgå arbejdsskader. Dog er der på nationalt plan sket et fald på 2,0 procentpoint i antallet af unge der mangler instruktioner i at undgå arbejdsskader.

Figur 25: Udviklingen i antallet af unge der har fået en arbejdsskade fordelt på brancher.

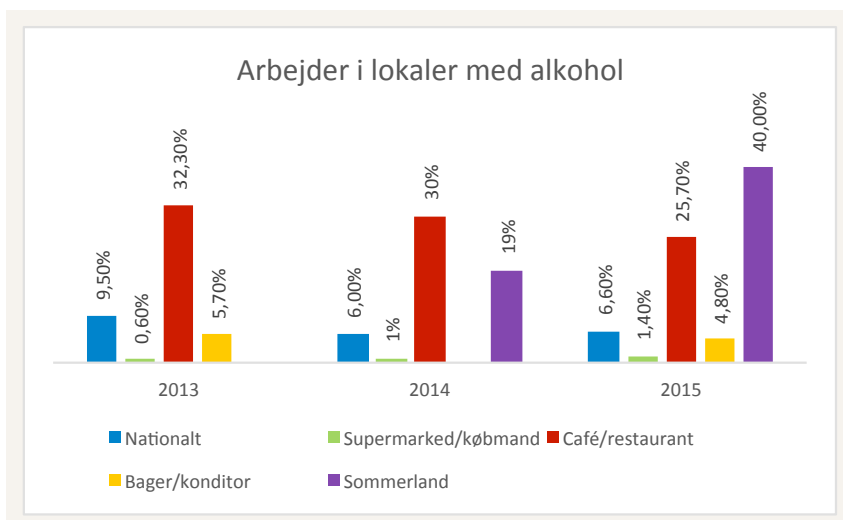

3.6 ALKOHOL

De følgende figurer giver et indblik i udviklingen af antallet af unge som arbejder med eller omkring alkohol.

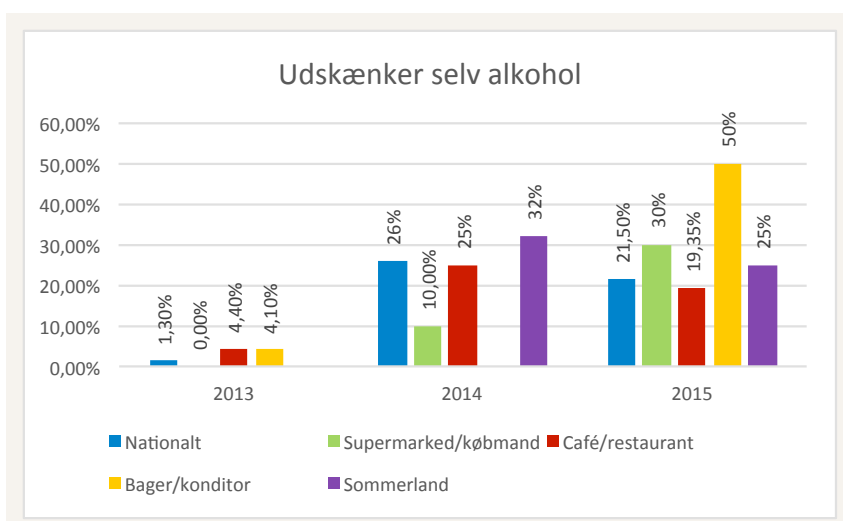
Af figur 26 fremgår det, at der generelt er sket et fald i antallet af unge, som arbejder i lokaler hvor der udskænkes alkohol. Dog er der i sommerlandene sket en stigning på hele 21,1 procentpoint i antallet af unge, der arbejder i lokaler med alkohol.

Figur 26: Udviklingen i antallet af unge der arbejder i lokaler hvor der udskænkes alkohol fordelt på brancher.

Andelen af unge der udskænker alkohol er dog faldet både på nationalt plan såvel som i sommerlandene. Af figuren fremgår der desuden at 50% af de adspurgte unge der arbejder i bageri og i lokaler, hvor der udskænkes alkohol også selv udskænker alkohol. Her bør der tages højde for, at der reelt er tale om 3 personer, som har svaret at de udskænker alkohol.

Figur 27: Udviklingen i antallet af unge, der udskænker alkohol fordelt på brancher. Bemærk, at tallene fra 2014 er blevet opgjort anderledes end tidligere, således at der er store udsving i tallene. Tidligere har man udregnet procentsatsen af ungarbejdere der udskænker alkohol på baggrund af det samlede antal besvarelser. Fra 2014 er procentsatsen beregnet på baggrund af, hvor mange der har svaret ja til, at de arbejder i lokaler hvor udskænkes alkohol.

3.7 REGELBRUD OG FAGFOR- ENINGSMEDLEMSSKAB

I dette afsnit ser vi på antallet af regelbrud i de enkelte brancher, ligesom vi ser hvordan unge er organiseret i faglige fællesskaber fordelt på brancher.

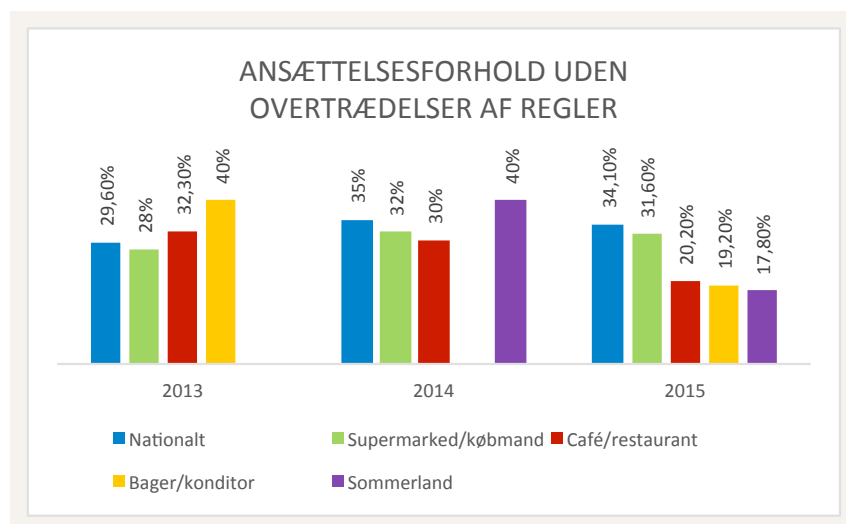
Figur 28: Udviklingen i antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelser af regler fordelt på brancher.

Fra 2013 til 2015 er der på landsplan sket en positiv udvikling i antallet af ansættelsesforhold, hvor der ikke sker overtrædelser af regler og love. I 2015 er antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelser dog faldet en smule i forhold til 2014.

Dog har vi set et stort fald inden for sommerlandene. Fra 2014 til 2015 er der sket et markant fald på 23,2 procentpoint i antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelser af regler.

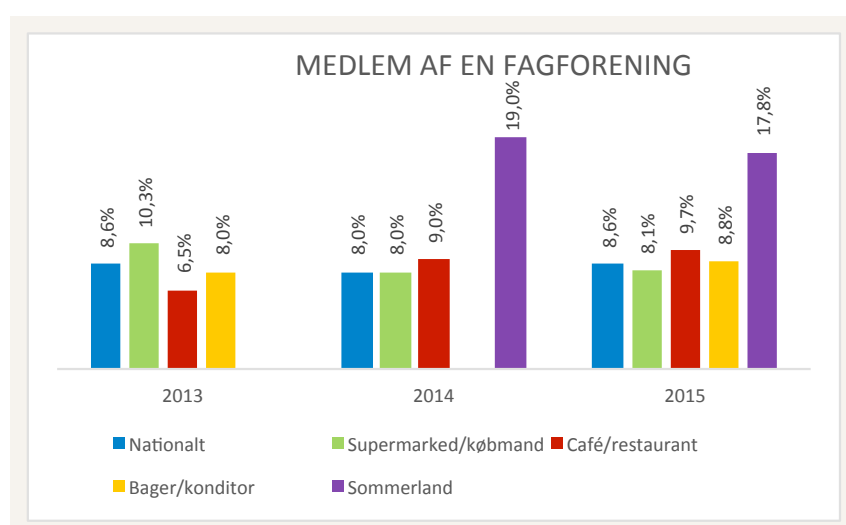
Nogle af de samme tendenser ser vi inden for bageri- og restaurationsbranchen, hvor der også er sket markante fald i antallet af ansættelsesforhold uden overtrædelser af regler.

Disse tal bekræfter blot, at der er et fortsat stort behov for Jobpatruljens virke.

Antallet af unge der er medlem af en fagforening har ligget stabilt de sidste par år. Det største fald i medlemmer ser vi inden for butiksbranchen hvor 10,3% af de unge var medlemmer i 2013 mens der i 2015 kun er 8,1% af de unge som er medlemmer. Den største stigning ser vi til gengæld inden for restaurationsbranchen, hvor der i 2013 var 6,5% af de unge der var medlemmer, men der i 2015 er 9,7% af de medlemmer.

Tallene er et udtryk for, at de faglige fællesskaber sagtens kan blive bedre til at fortælle de unge, hvorfor det er vigtigt at være medlem af en fagforening. Sammenholder man antallet af unge der er medlem af en fagforening med antallet af unge, som oplever at regler og love ikke bliver overholdt på deres arbejdspladser må man konstatere, at der fortsat er et stort behov for at fortælle de unge om vigtigheden i at være organiseret i en fagforening.

Figur 29: Udviklingen i antallet af unge der er medlem af en fagforening fordelt på brancher.

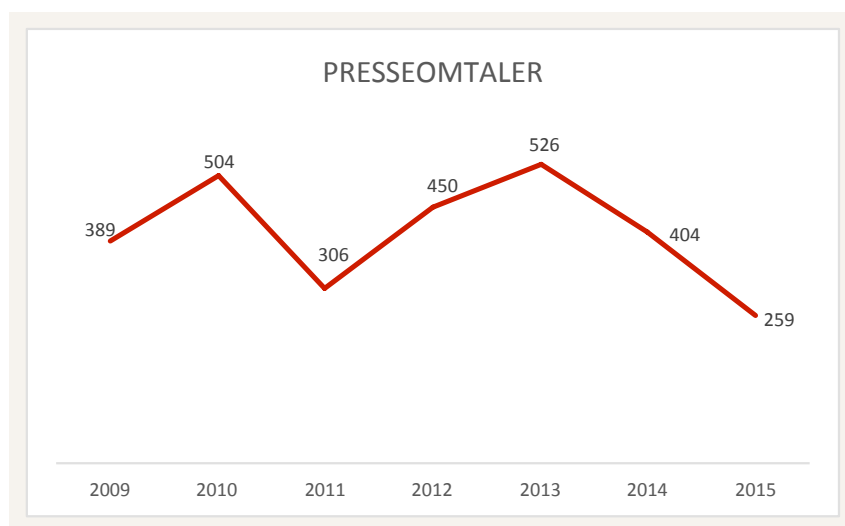

4.0 PRESSEOMTALER

Jobpatruljens indsats bliver hvert år dækket af såvel nationale som lokale medier. Afdelinger samt koordinators forestår hvert år den lokale indsats, mens at den centrale koordinator forestår den nationale dækning.

Selvom tallene i år lader til at være de laveste nogensinde, bør det dog bemærkes, at der i mange tilfælde er presseomtaler, som Infomedia ikke fanger, hvorfor at tallet sandsynligvis er højere end det fremgår af statistikken.

Desuden har sommeren 2015 været præget af stort mediefokus på bl.a. flygtningestrømmene gennem Europa, som har trukket store overskrifter, og dermed også givet mindre plads til overskrifter omkring Jobpatruljen.

Figur 30: Udviklingen i antallet af presseomtaler fra 2009-2015.

JOBPATRULJEN

Weidekampsgade 8
DK 0900 København C
Hotline: 8024 1010
jobpatruljen@jobpatruljen.dk

JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!